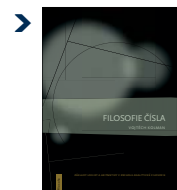

JINDŘICH KARÁSEK
Sprache und Anerkennung, Philosophische Untersuchungen zum Zusammenhang von Selbstbewusstsein, VGR Unipress, Göttingen 2011
V knize jde o analýzu dvou různých přístupů k výkladu subjektivní a intersubjektivní. V tom prvním, který je označován jako jazykově-analytický, mají být tyto dimenze vysvětleny z používání jazykových výrazů a na ně navazujícího připsování mentálních predikátů. V tom druhém, který lze označit jako idealistický, protože vychází z filosofie Kantovy a Fichtovy, má být intersubjektivita založena v původní vědomí subjektu o sobě samém, avšak nikoliv jako jeho epifenomen: vztah k druhému má být chápán jako konstitutivní moment personálního sebevědomí.

VOJTĚCH KOLMAN
Filosofie čísla. Základy logiky a aritmetiky v zrcadle analytické filosofie, Filosofia, Praha 2008
Monografie je věnována základům aritmetiky a analýzy z pohledu moderní logiky a analytické filosofie. Klasická témata filosofie matematiky (číslo, nekonečno, abstrakce apod.) jsou prezentována jako motivace a klíč k řešení problémů filosofie jazyka (význam, reference, pravda, existence apod.). Vychodiskem je přitom Fregov obrát k jazyku a s ním související objem moderní logiky jako apriorní matematiky.

Kniha získala cenu nakladatelství Academia pro nejlepší knihu roku a byla nominována na cenu Magnesia Litera v kategorii odborná literatura.

MARTIN RITTER
Filosofie jazyka Waltera Benjamina, Filosofia, Praha 2009
Kniha ukazuje Benjaminovu filosofii jazyka jako ontologický a epistemologický základ Benjaminova myšlení. Detailně interpretuje pojetí reality jako jazyka a v závěrečné části prezentuje Benjaminovu specifickou nauku o idejích-jméněch, jež v sobě monadicky shromažďují svět.

VOJTĚCH KOLMAN
Ideje, čísla, pravda. Prolegomena k analytické filosofii, která se nechce stát přísnou vědou, Filosofia, Praha 2011
Kniha představuje pokročilý úvod do analytického myšlení a rekonstrukci jeho vztahů k filosofii tradiční. Tři významné momenty analytické filosofie, Fregov obrát k jazyku, Wittgensteinův obrát pragmatický a Brandimův obrát sociální jsou na pozadí dějin filosofie, od Platóna přes Kanta až po současnost, chápány nikoli jako radikálně nové fenomény, ale jen další fáze rozvoje sémantického sebe-vědění, manifestovaného v tradičních disciplínách teoretického rozumu doby rozumu, který se zabývá sám sebou.

MIROSLAV PETŘÍČEK
Myšlení obrazem. Příspěvek současným filosofickým myšlením pro středně nepokročilá Hermann a synovi, Praha 2009
Myšleme pojmy, to jest slovy, avšak je rovněž možné myslet obrazy? Několik obrazným způsobem, metafory a jinými prostředky nepřímého vyjádření, nýbrž skutečně v obraze? Současná filosofie klade tuto otázku znovu nepřímou tehdy, když uvažuje o iloze řeči ve filosofickém textu, ale je možné, že právě otázka po myšlení obrazem odhaluje v tomto ohledu cosi podstatného, pokud ukazuje k rovnání, v níž ještě nemá smysl obraz a text odlišovat, protože jde o rovninu elementárního grafismu, bez něhož by nebyl možný ani logos, ať v jakékoli podobě.

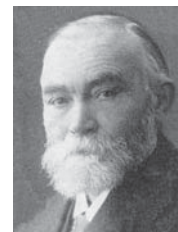
HYNEK JANOUŠEK, VOJTĚCH KOLMAN (EDS.)
Synthetické apriory, Filosofia, Praha 2012
Rozšířlá antologie 34 textů, dopravených editorovou studií, se věnuje otázce po možnosti soudit, které jsou apriorní a syntetické, tedy předcházejí smyslové zkušenosti a zároveň ji rozšiřují. Ospravedlnění takového poznání, jež podle mnohých představuje hlavní nárok apriorních disciplín, od filosofie přes logiku po matematiku, je hledáno v široké sféře oblastí, od vědomí (fenomenologie, intencionalismus) přes jazyk (analytická filosofie, formalismus) po praxi a jednání (pragmatismus, konstruktivismus).

Z postřehu, že se všechno lidské myšlení uskutečňuje skrze určité symboly, a usuzování tak připomíná počty, odvinul Leibniz myšlenku umělého písma zachycujícího logickou strukturu věty a na něj vázaného kalkulu, který transformací vět dospívá k větám novým a může sloužit také jako rozhodovací algoritmus jejich pravdivosti. Pionýrské implementace těchto myšlenek jako Lullův kruh či Jeansonovo logické piano vedly přes Fregovu logické písmo coby kánon moderní logiky a axiomatizované vědy až k Turingovu stroji a moderním počítačům. Souběžně uchopení jazyka jako konstitutivního předpokladu jakéhokoli poznání dalo ve Fregově logickém díle také podnět k širší koncipovaným lingvistickým projektům, od teoretické sémantiky po filosofii jazyka. Od počátku v nich přitom byla zakomponována obrana nejen vůči přepjatým nárokům „formálního“ a „technického“ rozumu, ale i těm proklamacím duchověd, pro něž není možné nalézt místo v „každodenní zkušenosti“. Prázdné formalismy a metafyzické systémy tak ve Wittgensteinově pozdějším přírůbě připomínají náčrty zdánlivých strojů, které jsou ve skutečnosti rigidními systémy či naprázdno se otáčejícími koly systémů stávajících.

„Kdyby bylo možné najít znaky či symboly vzájemně tak, aby slo jejich prostřednictvím vyjádřili všechny naše myšlenky zrovna tak jasně a zřetelně, jako jsou v aritmetice vyjádřena čísla a v geometrii čáry, zřejmě by bylo možné zacházet se všemi předměty, jsou-li podřízeny rozumnému myšlení, stejným způsobem, jako se to dělá v aritmetice a geometrii... A kdyby někdo pochopil a tam, co bych přednesl, řekl bych mu: 'Pochťejme, milý pane,' a s perem a inkoustem bychom dospěli ke shodě.“

GOTTFRID WILHELM LEIBNIZ

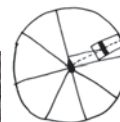
Gottfried Frege

„Vtáh mělo pojnového písma k přirazenému jazyku lze domnívat se nejzřejměji předvést, přirovnáme-li jej ke vztahu mikroskopu a oka. Oka má rozsahem svého použití, pohyblivostí, již se dovede přizpůsobit nejružnějším okolnostem, nad mikroskopem velkou vlnou... Jakmile však zůhnu vědecké cíle klást velké požadavky na ostrost rozlišení, ukazuje se oká nedostatečným. ... Tak je toto pojnové písma pomůckou vyhrazenou pro jisté vědecké cíle, která nesmí být odsuzována za to, že se pro jiné nehodí.“

GOTTLOB FREGE

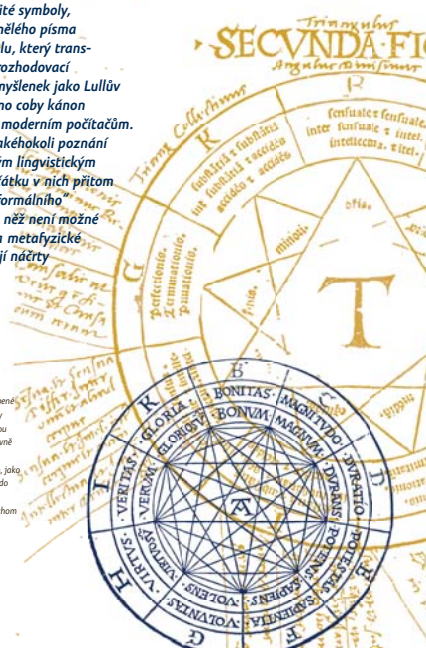

Ludwig Wittgenstein

„Něco, co na první pohled vypadá jako věta a věta to není. Dostal jsem následující návrh konstrukce silničního válce a přibíhání filosofický zajímavý. Vypulizován amyšl se podobá omývání filosofickému. Výsledke umístěje motor dovnitř dvořného válce. Klíčová hřídelé prochází středem válce a je k námu na obou koncích přichycena. Benazový motor je připraven k vnitřní straně. Na první pohled to vypadá jako konstrukce stroje, ale ve skutečnosti se jedná o rigidní systém a píst se v akci nemůže hybat. Sami jsme ho zvažovali jakékoli možnosti pohybu a nevěme to.“

LUDWIG WITTGENSTEIN

SECUNDA FI